

Sumari

Editorial:

Habilitats no tècniques en el procés de formació i en la recertificació de professionals sanitaris

Notícies d'interès:

- Formació en salut comunitària dins la xarxa AUPA
- III Jornada de Formació Sanitària Especialitzada de l'Institut d'Estudis de la Salut
- Es publica el document sobre Recomanacions als professionals per a l'ajuda al malalt en el final de la vida
- Reconeixement acadèmic a Josep Maria Martínez Carretero
- Comença la desena edició del Diplomat en Sanitat
- Memorial Hèlios Pardell: acreditació i millora professional

Editorial

Habilitats no tècniques en el procés de formació i en la recertificació de professionals sanitaris

Els professionals sanitaris, a més de les habilitats i els coneixements per resoldre els problemes clínics, han de tenir habilitats per relacionar-se i comunicar-se i han de resoldre problemes relacionats amb la gestió financera, els aspectes legals, la direcció d'organitzacions complexes o la conducció d'equips de treball o els fonaments de l'ètica aplicats a les decisions clíniques. La major part d'aquestes coneixements i habilitats no s'adquireixen durant la formació universitària ni en la formació de postgrau o, almenys fins ara, no s'han adquirit d'una manera sistemàtica i no han rebut la consideració equivalent a les de les habilitats tècniques.

Flin i Patey, en una editorial recent del *British Medical Journal* (BMJ 2009 set. 23;339:b3595. doi: 10.1136/bmj.b3595) relacionen directament l'adquisició d'habilitats no tècniques amb la millora de la seguretat del pacient. La seguretat del pacient no depèn exclusivament de la bona pràctica individual sinó que depèn, fonamentalment, de la manera com organitzem la pràctica assistencial. Un dels aspectes més importants de les habilitats no tècniques relacionades amb la seguretat clínica és l'entrenament per treballar en equip. Molt sovint es posa com exemple els pilots i, en general, les tripulacions dels avions, com exemple de treballa en equip.

...

Programa d'Activitats IES 2009

Podeu consultar el Programa d'Activitats IES 2009 al nostre web:
<http://www.gencat.cat/salut/ies>

Podeu cercar els cursos dins del campus virtual Delta a la següent adreça:
<http://www.gencat.cat/salut/ies/delta>

Recursos en català

Al web de serveis lingüístics per a l'àmbit sanitari del Departament de Salut es poden trobar (sobretot a l'apartat de Recursos lingüístics --> Terminologia sanitària) els recursos lingüístics en català disponibles actualment en línia per als professionals sanitaris. L'adreça és:

<http://www.gencat.net/salut/servling/servling/html/ca/Du20/index.html>.

A l'adreça www.gencat.cat/llengua es poden trobar recursos per al bon ús i l'aprenentatge de la llengua catalana

Dos diccionaris en línia específics en l'àmbit sanitari són: *Lèxic de fàrmacs* i *Terminologia de la sida*

Per a traduccions de pàgines web i textos curts es pot utilitzar el traductor que es pot trobar a la següent adreça:

http://traductor.gencat.net/index_ca.jsp.

Un diccionari específic de medicina: Diccionari de medicina de la GEC:
www.medic.cat

Formació

En aquest sentit, la Universitat d'Aberdeen ha desenvolupat un programa de formació en habilitats no tècniques dirigit als cirurgians: *The NOTSS system: Non-Technical Skills for Surgeons*. El sistema de formació es desenvolupa amb la utilització de l'anàlisi de tasques amb experts en la matèria i l'avaluació es fa en assaigs per mitjà d'escenaris presentats en vídeo i en el curs d'operacions reals. Permet donar retroalimentació a partir d'observacions estructurades dels aspectes no tècnics de l'actuació intraoperatòria. Les àrees formatives del NOTSS s'agrupen en quatre categories: consciència de la situació, presa de decisions, comunicació i treball en equip i lideratge.

En definitiva, sota el paraigua de les "habilitats no tècniques" allò que s'hi aixopluga són elements molt importants per transformar les organitzacions sanitàries. Entendre què vol dir treballar en equip i aplicar-ho a la pràctica quotidiana poden ser elements clau per transformar una organització sanitària basada en el treball per tasques a una organització que pensa en els processos. L'organització per tasques requereix molta coordinació i quan falla, que és sovint, es produeix la fragmentació. El treball en equip no és la pedra filosofal, però sí que és un element clau de les habilitats no tècniques que pot facilitar el fet de centrar les organitzacions sanitàries al voltant de les necessitats dels pacients.

Formació en salut comunitària dins la xarxa AUPA

El proper dia 20 de novembre començarà el programa formatiu *Salut comunitària: la construcció de noves pràctiques en xarxa* i que conclourà el dia 17 de desembre de 2010. Aquesta formació és el resultat de l'anàlisi de necessitats treballades en un taller de consens l'any 2008. Així mateix, respon a la necessitat de sistematitzar aquesta àrea de coneixement i a la manca d'assessors interns per liderar projectes comunitaris. Entre els objectius que es plantegen se'n destaca: enfortir la xarxa AUPA com a espai de formació permanent i de producció de sabers basats en la pràctica. La durada total del programa formatiu són 250 hores lectives, en format semipresencial, distribuïdes de la següent manera: 62 hores presencials, 103 hores d'estudi personal, tutories i avaluació, 85 hores en línia dins la plataforma Delta de l'Institut d'Estudis de la Salut. Els requisits per poder participar en aquest programa són: formar part del projecte AUPA, realitzar projectes comunitaris, haver participat durant un any en l'equip d'atenció primària al qual es pertany i vist-i-plau de l'entitat proveïdora. El curs està organitzat per l'Institut d'Estudis de la Salut amb la col·laboració de la CAMFIC, l'AIFICC, el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Agència de Salut Pública i la Càtedra de Recerca Qualitativa de la UAB.

Tercer curs en línia Beveu Menys

El dia 11 de novembre començarà la tercera edició del curs el qual ha estat dissenyat en el marc de la formació d'actualització del programa Beveu Menys per tal de facilitar la implementació de les eines de detecció precoç i intervenció breu en els problemes d'alcohol entre tots els professionals de l'atenció primària de salut. El curs està dirigit per la Subdirecció General de Drogues i està coordinat també per l'Institut d'Estudis de la Salut

Curs de formació de formadors semipresencial

El proper 25 de novembre començarà una edició del curs de Formació de formadors descentralitzada a Girona. La novetat és que es farà en format semipresencial i amb la incorporació de píndoles formatives en els continguts d'aprenentatge.

Notícies d'interès

III Jornada de Formació Sanitària Especialitzada de l'Institut d'Estudis de la Salut

El passat 16 d'octubre es va celebrar a l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida la III Jornada de Formació Sanitària Especialitzada de l'Institut d'Estudis de la Salut. La jornada va estar organitzada pels caps d'estudis i coordinadors de docència d'atenció primària i dels hospitals de l'ICS i va ser presidida per Eduard Jaurrieta, Gerard Ferrer, Sebastià Barranco, Mateu Huguet i Pedro Villanueva. A la jornada van assistir 77 tutors: 21 d'atenció primària i la resta dels hospitals: Vall d'Hebron (10), Trueta (10), Germans Trias i Pujol (8), Bellvitge (7), Joan XXIII (5), Sta. Maria (3), Viladecans (1) i Arnau de Vilanova (12). L'objectiu principal va ser definir el sistema avaluatiu dels residents de l'Institut Català de la Salut. Durant el matí, els tutors es van repartir en quatre grups per tal de debatre: el paper del portafoli en l'avaluació de coneixements, com avaluar les rotacions, el grau de responsabilitat i supervisió dels residents a urgències i el paper del comitè d'avaluació. Un cop feta la discussió es va fer una posada en comú en la que van ser exposades les conclusions de cada grup, moderada per Mateu Huguet, i, finalment, van ser votades per tots els assistents. Les deu conclusions més votades varen ser: els cursos obligatoris per a la formació del resident han de ser subvencionats; els continguts teòrics de l'especialitat han de constar al llibre del resident/portafoli; s'han d'establir objectius docents a urgències per any de residència; s'ha d'elaborar un format ICS d'informe anual del tutor; l'avaluació de les rotacions s'ha de fer combinada entre el tutor i els responsables de cada rotació; s'ha de millorar el sistema d'avaluació del resident mitjançant l'homogeneïtzació de criteris avaluatius; s'ha de fer una avaluació formativa i sumativa del resident que s'ha d'incloure al portafoli; s'han d'elaborar protocols de responsabilitats/supervisió de l'R1 a urgències per part de la Comissió de Docència i dels R2-R5 per part dels tutors de l'especialitat; els protocols de responsabilitats/supervisió dels residents a urgències i el RD 183/08 s'han de difondre entre tots els facultatius de l'ICS; s'han de millorar els criteris d'avaluació del resident al comitè d'avaluació, ja que son confusos. Durant la tarda es van presentar comunicacions orals relacionades amb el tema de l'avaluació.

Es publica el document sobre Recomanacions als professionals per a l'ajuda al malalt en el final de la vida

El passat 13 d'octubre el Comitè de Bioètica de Catalunya (CBC) va aprovar el document sobre Recomanacions als professionals per a l'ajuda al malalt en el final de la vida. Les recomanacions del CBC recalquen que el principi de màxima eficàcia contra la malaltia ha de ser compatible amb el de màxima ajuda possible a la persona malalta, incloent-hi l'ajuda a morir. Amb aquesta premissa, el document ha de servir d'ajuda als professionals sanitaris que han d'assistir malalts que estan a prop de la mort.

Formació

Notícies d'interès

Reconeixement acadèmic a Josep Maria Martínez Carretero

La *Cátedra de Educación Médica de la Universidad Complutense de Madrid*, patrocinada pels Laboratoris Lilly, va atorgar el seu premi anual a la formació de grau a en Josep Maria Martínez i Carretero, com a reconeixement genèric a la seva tasca de promotor i impulsor de les proves d'avaluació de la competència objectiva i estructurada (ACOE) arreu de l'estat espanyol i, més concretament, pel suport i dedicació que a la Facultat de Medicina de l'esmentada Universitat en el desenvolupament de les seves pròpies ACOE. L'acte acadèmic va tenir lloc a la Sala de Graus de la Facultat de Medicina de la Universitat Complutense, el propassat dia 15 d'octubre i va ser presidit pel director de la Càtedra, Jesús Millán i el director de la Fundación Lilly, José Antonio Gutiérrez. En l'acte van intervenir tres representants de les institucions catalanes per tal de lloar l'obra d'en Josep Maria Martínez. En primer lloc: en nom de l'Institut el premi concedit, fent esment de la voluntat de servei públic que va presidir tota la seva trajectòria professional. Seguidament, Ramon Pujol i Fariols, cap del Servei de Medicina Interna de l'Hospital Universitari de Bellvitge i amic personal del guardonat, va glossar abastament la seva obra en l'àmbit de l'avaluació de competències i va fer esment d'aquells trets humans i personals que la van fer possible. Finalment, Rosa M. Ojeda i Gutiérrez, la seva esposa, va dir unes paraules d'agraïment sincer a la Institució que li havia atorgat el premi. Des de l'IES volem agrair públicament la Universitat Complutense de Madrid per haver honorat qui va ser company nostre durant més de dues dècades. Estem segurs, a més, que la immensa munió de professionals que, des de diferents àmbits del sistema sanitari, varen col·laborar amb en Josep Maria, ens acompanyen també en aquest agraïment.

Comença la desena edició del Diplomats en Sanitat

A finals del mes d'octubre es va posar en marxa la desena edició del curs Diplomats en Sanitat, que serà la 10 edició. Aquest curs és una activitat formativa que pretén actualitzar els conceptes i les eines bàsiques de la salut pública, especialment d'aquells que estan constituint objecte d'atenció del procés de reforma de la salut pública a Catalunya. S'orienta a la gent que treballa o vol treballar en l'àmbit de la salut pública i que vol conèixer més sobre de quina manera pot contribuir a millorar la salut de la població amb la que treballa. El curs té una dimensió pràctica, ja que la salut pública és també una prestació regular del sistema de salut. Aquesta prestació s'ofereix principalment, però no exclusivament, a través dels serveis de salut pública i s'ha de lliurar amb criteris d'equitat per al conjunt de la població. Algunes novetats d'aquesta edició són: el canvi de nom del curs consensuat amb la *Escuela Nacional de Sanidad* i totes les CCAA que ofereixen aquesta formació als seus professionals, per tant, a partir d'aquesta edició, el curs s'anomena Diplomats en Salut Pública i la seva durada passa de 250 a 275 hores lectives, 75 de les quals són de treball personal per elaborar una tesina de final de curs. També s'han actualitzat els continguts sobretot amb una distribució del temps més adient per a cada mòdul. Enguany es faran dues edicions: una a Barcelona i l'altra a Girona.

Agenda institucional

Notícies d'interès

Memorial Hèlios Pardell: acreditació i millora professional

El propassat dia 26 d'octubre, pràcticament a un any de l'aniversari de la mort del Dr. Hèlios Pardell, va tenir lloc a la Sala d'Actes de l'edifici Roc Boronat un Memorial a la seva persona. El nom donat a la jornada volia aglutinar dos dels conceptes en els que l'homenatjat havia focalitzat la seva vida professional: L'acreditació i la necessitat d'adequació constant dels professionals als nous temps en la recerca de la millora continua. El Memorial va comptar amb la presència de la vídua, Roser Martí, l'honorable consellera, Marina Geli, el vicepresident del Consell Català de la Formació Continuada i director de l'IES, Mateu Huguet, el director de Desenvolupament Professional de l'*American Medical Association*, Alejandro Aparicio, el sotsdirector d'ordenació professional del Ministeri de Sanitat, Juan Antonio López, així com dels presidents/es dels consells tècnics professionals constituïts. La participació de públic va ser un èxit. Un total de 185 persones varen acudir a l'acte. Els assistents, bàsicament, directors de docència i organitzadors d'activitats formatives, provenien de tot el territori català i reunien les diferents professions contemplades al Consell Català de la Formació Continuada de les Professions Sanitàries. També hi van ser convidats els secretaris tècnics de les comissions de formació continuada d'altres comunitats autònomes i es va aconseguir, així, un espai de trobada per a tots aquells mentors preocupats per la millora i l'adequació de les activitats formatives en el manteniment de la competència professional.

Agenda institucional

- Participació del director de l'IES, Mateu Huguet, en la III Jornada de Formació Sanitària Especialitzada de l'ICS, celebrada a l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida el dia 16 d'octubre de 2009
- Participació del director de l'IES, Mateu Huguet, en l'acte de lliurament de diplomes de sinologia i patologia mamària, el dia 26 d'octubre de 2009
- Participació del director de l'IES en el *Program for Sweden Experts Study*, el dia 28 d'octubre de 2009
- Participació del Joan Escarrabill en l'acte d'inauguració del curs acadèmic 2009-10 del Consorci Hospitalari de Vic, el dijous 8 d'octubre de 2009, amb la ponència: "Seguretat clínica: una moda o un dilema ètic"
- Cloenda del curs de gestió clínica en serveis de salut mental del director de l'IES, Mateu Huguet, el dia 17 de novembre de 2009